

VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ

Kč:

Vojenský zeměpis na sjezdu československých přírodopytčů, lékařů a inženýrů.

Vojenskému zeměpisu, který byl dosud u nás popelkou mezi vojenskými vědeckými obory, věnována byla na letošním sjezdu československých přírodopysců, lékařů a inženýrů značná píle a práce. Bylo by si jen přáti, aby tento podíl na sjezdu učiněný neupadl v zapomenutí a aby tato disciplína pro každého důstojníka velice důležitá byla u nás pěstována intenzivněji než se dosud dalo. Vojenskému zeměpisnému ústavu musíme býti velice vděční, že dal k zpracování vojenského zeměpisu podnět. Byli to totiž jen důstojníci a úředníci VZÚ, kteří na sjezdu v zeměpisné sekci (VI b), již předsedal velitel tohoto ústavu generál Karel Rausch, přednášeli, a to: plk. dr. Jiří Čermák: O vojenském zeměpisu po světové válce. PhDr. Ivan Honl: O morfologii v elementární vojenské nauce o terénu. Škpt. Ubald Kolářik: Vývoj vojenské geografie československé. Škpt. Josef Peterka: Význam fotogrametrie pro geografická badání.

Štábní kapitán Josef Vlasák:

Ústřední vojenská knihovna ve Varšavě.*)

Příkladem krásně a účelně zařízené vojenské knihovny je Ústřední vojenská knihovna ve Varšavě, která za 10 let svého trvání vyrostla na jednu z největších vojenských knihoven světa, mezi nimiž zaujímá páté místo. Organisačně je součástí polského Vědeckého a vydavatelského vojenského ústavu, tvořící jeho čtvrté oddělení, a jsouc vybavena velmi příznivými místnostmi a dostatečně opatřena odborným personálem vyvinula se v ústav, který má nejen pro odborně vojenskou vědu, nýbrž i pro všeobecně vzdělávací účely nemalý význam.

Ústřední vojenská knihovna varšavská vznikla z příruční knihovny Vojenské komise, která měla v roce 1917 celkem 713 svazků. V roce 1919, kdy se jí dostalo nynější organisace a pojmenování, měla již na 14.000 svazků, r. 1927 však již čítá přes 227.000 svazků, 12.272 map, 2798 rukopisů, 13.095 rytin a 275 alb, kteréžto bohatství ještě rychle vzrůstá běžnými nákupy nové i starší literatury, koupí celých knihoven soukromých, velmi četnými a často vzácnými dary a doplňky z jiných pramenů.

Polská Ústřední vojenská knihovna je podřízena přímo šéfu generálního štábu. Její personál se skládá ze 4 důstojníků (ředitel pplk. Dr. Marjan Lodyński, 1 kustos a 2 knihovníci), dále z 8 úředníků civilních (z nich 2 knihovníci s vysokoškolským vzděláním, 4 zástupci knihovníků se středoškolským vzděláním a 2 kancelisté), pak ze 4 zřízenců a vrátného. Kromě toho pracuje ještě 5 úředníků a 1 zřízenec v knihovně Rapperswilské, která je jako zvláštní celek prozatím přivtělena k Ústřední vojenské knihovně, do jejíž správy náleží také polský vojenský archiv, v němž pracují 4 osoby.

Knížní materiál není jen vojenského obsahu, nýbrž i všeobecně vzdělávacího; proto je knihovna vyhledávána k studiu nejen vojenskými, nýbrž i občanskými kruhy i cizozemci, kteří v ní naleznou mnoho pramenů a materiálu i nevojenského. K usnadnění studia zpřístupněno je vědecké bohatství knihovny řadou abecedních a věcných katalogů knih, časopisů, map, rukopisů atd.

Ústřední vojenská knihovna má samostatné oddělení bibliografické, které vydává měsíčně „Komunikát bibliograficzny“, registrující systematicky veškeru vo-

*) Dr. Jan Niezgoda, Česká Osvěta, roč. XXIV. (1928), květen—červen, str. 355.

jenjou literaturu, vyšlou monograficky nebo v časopisech polských, z cizí pak uvádí jen výběr monografií a zvláště cenných článků z odebíraných časopisů jinojazyčných. Bibliografické oddělení vydává mimo to čtvrtletně „Wojskowe Wiadomości Bibliograficzne“, shromažďuje bibliografický materiál pro polskou bibliografii vojenskou a dává ústní i písemné rady pisatelům, shledává příslušnou literaturu pro všeobecné i zvláštní problémy, jimiž se duševní pracovníci zabývají, a tak se stává zvláště pro venkovské pracovníky nepostradatelnou vědeckou institucí.

Knihovníci jsou rázem své vědecké práce nuceni sledovati všeobecné problémy knihovnické a jsou povinni každoročně míti určitý referát v přednáškách pořádaných měsíčně ve vědeckých schůzích knihovníků.

Polské vojenské knihovnictví organisuje se podle jednotného plánu vytyčeného četnými vojenskými rozkazy, jež byly sebrány a vydány v brožuře „Organisacja bibliotek wojskowych w świetle M. S. Wojsk“. Vedle Ústřední vojenské knihovny vzniklo tak ještě 9 vojenských knihoven při sborových velitelstvích, knihovna vysoké vojenské školy a 6 vojenských plukovních knihoven. Ředitel Ústřední vojenské knihovny je pověřen odborným dozorem na všechny vojenské knihovny a provádí je tak, že z rozkazu šéfa generálního štábu přehlíží každoročně knihovny vyšších velitelství, jejich správce pak provádějí podobný dozor na všechny plukovní knihovny svých obvodů.

Ústřední vojenská knihovna má kromě knižních zásob ve svém ústředním skladu ještě knižní zásoby v podobě příručních knihoven, jež jsou v jednotlivých oddílech štábu, při různých vyšších velitelstvích a kádrech a jež obsahují příslušnou jim potřebnou literaturu. Některé z těchto příručních knihoven čítají až přes 10.000 svazků.

Návštěva Ústřední vojenské knihovny stále stoupá, rovněž počet knih ke studiu vypůjčených. Tak stává se tato knihovna velmi důležitou složkou kulturního života nejen ve Varšavě, nýbrž i v celém Polsku.

Opavy textu. „Vojenské Rozhledy“ č. 5, květen 1928. Článek „Litevská armáda“. Str. 262, místo „Podplukovník lit. armády Jackul“ čti správně „Podplukovník lit. armády Jackus“. Str. 262. 1. ř. shora místo „Litva byla r. 1919“ musí býti správně: „Litva byla r. 1918“. Str. 263. 12. ř. zdola místo „Karo Mokslo Drangija“ čti správně: „Karo Mokslo Draugija“. Str. 264. 2. ř. shora jest: „1 pl. husarů velkého litevského knížete Januša Radzivila“. Musí býti správně: „1 pl. husarů litevského knížete Jonuša Radzivilasa“. Pplk. Jackus.

Z CIZÍCH REVUÍ

a) *Revues francouzské.*

Revue d'infanterie.

Čís. 422, listopad 1927.

Plk. Alléhaut: Motorisace a britské vojenské názory. (Dokončení z říjnového čísla R. d'Inf.)

II. Uskutečnění. Autor, zmíniv se o dvou směrech v motorisaci armády — směru plk. Crofta a plk. Fullera, táže se, jaké stanovisko zaujímá k nim britský hlavní štáb.

Britský hlavní štáb ve snaze bojovat proti duchu posícní války, pracoval k tomu, aby armády orientoval k jedinému cíli: k válce pohybné. Poněvadž pak jedním ze základních důvodů obhájců mladé školy, která chce

všeobecnou motorisaci (mechanisaci) v armádě, je ten, že pásy nejsou odkázány na silnice a dodávají armádě takové pohyblivosti, že tím již znemožňují posícní válku, scházejí se v tomto směru hlavní štáb s mladou školou.

Snažil-li se však hl. štáb o zvýšení pohyblivosti, vyplývalo z oficiálních dokumentů, že konec konců „celý systém vojenský záleží v individuálních vlastnostech bojovníka“, a že „boj muže proti muži je v boji rozhodujícím činem.“ To se však ještě daleko rozcházelo s názory mladé školy, která chce nahraditi kapitána inženýrem a bojovníka mechanikem.

Proto také mladá škola vyčítala